

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

03 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare împotriva sentinței Judecătoriei Drochia din 29 august 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2018, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic, de partea vătămată Buza Vasile, și de avocatul Igor Gheorghîța, în numele inculpatului

*Spataru Ion XX, născut la
XX XXXX XXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul
XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 04.04.2016 – 29.08.2017,
instanța de apel: 18.09.2017 – 14.02.2018,
instanța de recurs: 21.05.2018 – 03.07.2018.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 29 august 2017, Spataru Ion a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 5 închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 5 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Buza V. prejudiciul moral în mărime de 250.000 lei.

Cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizei în sumă de 114 lei a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că la 15 iunie 2015, orele 06.20, inculpatul Spataru I., după întrebuintarea băuturilor alcoolice și fără a deține permis de conducere, acționând intenționat și conștientizând caracterul social periculos al acțiunii de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică și a consecințelor care pot surveni, contrar prevederilor pct. 14 lit. a) al Regulamentului circulației rutiere, în conformitate cu care „conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, care provoacă reducerea reacției”, aflându-se la marginea mun. Bălți, a urcat la volanul automobilului „BMW”, n.î. XXXXX, înregistrat în Lituania, în care se mai aflau 3 persoane și se deplasa pe traseul Bălți-Glodeni.

Deplasându-se cu o viteză excesivă de circa 150 km/h în direcția Glodeni, pe o porțiune de drum, la km. 4, nu a ținut cont de starea sa psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, și situația rutieră, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, de prezența denivelărilor pe partea carosabilă a traseului, nu a respectat regimul de viteză, circumstanțe în care a pierdut controlul asupra conducerii mijlocului de transport, după care automobilul s-a rostogolit de câteva ori.

În rezultatul accidentului rutier, pasagerului Buza V., conform raportului de expertiză judiciară nr. 247D din 26.11.2015, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de politraumatism, traumatism asociat: traumă cranio-cerebrală închisă; comoție cerebrală; fracturi de coaste 4, 5, 7, 8 pe dreapta și 6, 7, 8, 9 pe stânga pe linia axiliară medie anterioară și posterioară; contuzie pulmonară; paraplegie inferioară; fractură cominutivă cap humerus drept Neer cu 3 părți; fractură porțiuni acromiale ale claviculei drepte; fractură liniară de omoplați bilateral; fractura apofizei spinose Th1; Th2 (toracală); dereglări sfincteriene tip retenție, hidrotorace bilateral; tromboza venei iliace pe stânga - care corespund categoriei vătămarilor corporale grave, periculoase pentru viață.

Pasagerului Gheorghiu D., conform raportului de expertiză medico-legală nr. 246D din 26.11.2015, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de politraumatism traumatism asociat: fracturi închise de coaste pe linia axiliară 4, 5, 6, 7, 8 pe dreapta, fără deplasarea fragmentelor; contuzia pulmonului drept; hemoragie pulmonară pe dreapta, pneumonie acută posttraumatică de dreapta; contuzia regiunii lombare; fractură închisă a vertebrei L2 (lombară) de gr. II; excoriații multiple pe regiunea articulației cotului drept, care corespund categoriei vătămarilor corporale medii, cu dereglarea sănătății de scurtă durată.

Astfel, Spataru I., prin acțiunile sale a încălcat art. 10 alin. (2) lit. a), art. 14 lit. a), art. 45 alin. (1) lit. a), b), c), d) al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357 din 13.05.2009, care prevăd că persoana

care conduce un vehicul trebuie să posede permisul de conducere pe numele său, valabil pentru categoria din care face parte vehiculul condus; conducătorului de vehicul este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere; conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii - încălcări care sunt în legătură cauzală directă cu producerea accidentului rutier și consecințele survenite.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina parțial și a declarat că împreună cu Bînzaru D. au consumat de 2-3 ori câte 50 gr. cognac. Ulterior, cu Gheorghiu D. și Buza V. au intrat în bar și au comandat câte 50 gr. de whisky și băuturi energizante. Apoi, în timp ce se deplasau cu automobilul, l-a rugat pe Gheorghiu D. să-i permită să conducă el. A trecut la volan și se deplasa cu viteza de 140-150 km/h și, începând o porțiune de drum cu denivelări, a virat puțin spre stânga, moment în care Gheorghiu D. l-a apucat de mâna dreaptă și a virat înapoi. Din inerție, iar a întors spre stânga și automobilul a început să vireze stânga - dreapta, apoi a simțit o lovitură într-o parte și nu-și amintește cum a ajuns la spital. Până la acel moment automobilul mergea normal, drumul era puțin umed, deoarece în acea seară a plouat. Drumul avea denivelări și la 50 m. înainte era o curbă. În acel moment au trecut prin curbă. Dacă Gheorghiu D. nu ar fi apucat de volan, accidentul rutier putea fi evitat. Nu deține permis de conducere, doar a finisat școala auto. Gheorghiu D. se afla pe banca din față lângă el, Bînzaru D. în spatele lui, iar Buza V. în spatele lui Gheorghiu D. Muzica era la volum maxim și probabil că cineva i-a spus să meargă mai încet, însă el nu a auzit. Pe traseu nu se aflau alte unități de transport, iar înainte de a comite accidentul rutier a început să frâneze. Cunoaște că viteza admisibilă este de 90 km/h, însă a dorit să vadă cum merge automobilul. Știe că este interzisă conducerea automobilului în stare de ebrietate și fără permis de conducere, însă fiind toți în stare de ebrietate, nu s-a gândit la consecințe. Recunoaște parțial acțiunea civilă înaintată, deoarece suma solicitată este foarte mare și dorește să încheie o tranzacție de împăcare cu partea vătămată.

Partea vătămată Buza V. a relatat că Gheorghiu D. i-a oferit volanul automobilului lui Spataru I. În automobil muzica era la volum maxim, iar inculpatul se deplasa cu viteză mare. I-au făcut observație, însă el a ignorat cerințele lor. Ajungând în apropiere de curbă, a simțit că inculpatul a pierdut controlul automobilului, deoarece viteza era mare și drumul rău. Automobilul a început a derapa de pe traseu în stânga și în dreapta. În automobil a început panica, iar Gheorghiu D. l-a tras pe Spataru I. de mâna dreaptă. După aceasta, el și-a pierdut cunoștința și și-a revenit fiind trezit de medicii de la salvare. A avut foarte multe traume, inclusiv i-a scăzut vederea. După o lună și jumătate de la accident a fost vizitat de către Spataru I. și Bînzaru D. El le-a cerut ajutor financiar, iar inculpatul i-a spus că toate cheltuielile le vor achita părinții lui, însă până la moment nu a primit careva ajutor financiar sau material din partea lor. Spataru I. și-a cerut iertare, însă el are nevoie de suport material, deoarece a rămas invalid de gradul I, sever. Din lipsa surselor financiare, este în imposibilitate să-și continue

tratamentul, iar mama nu poate pleca la muncă, deoarece trebuie să aibă în permanență grijă de el. Are nevoie de 100.000 euro pentru efectuarea unei intervenții chirurgicale în Israel. Inculpatul era în stare de ebrietate și se deplasa cu viteza de peste 150 km/h. La momentul producerii accidentului, Spataru I. era la volanul automobilului, iar Gheorghiu D. se afla pe scaunul din față, Bînzaru D. în spate, în partea stângă și el pe partea dreaptă. Accidentul a avut loc dimineață, afară deja se vedea, iar traseul era umed după ploaie. Automobilul a început a derapa pe contrasens, deoarece erau denivelări. Când automobilul a început a derapa, Gheorghiu D. l-a apucat de mână pe Spataru I. pentru a regla situația, dar automobilul s-a lovit de marginea drumului, apoi s-a rostogolit. Gheorghiu D. i-a spus inculpatului să micșoreze viteza. Solicită suma de 130.696 lei pentru tratament și reabilitare, iar inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă cu închisoare.

Partea vătămată Gheorghiu D. a indicat că inculpatul a urcat la volanul automobilului, iar el pe bancheta din față. Acesta se deplasa cu viteză foarte mare, însă fiind muzica la volum maxim, probabil nu a auzit că ceilalți se revoltau. Ei se deplasau pe traseul umed, cu denivelări, în care era o curbă periculoasă. Inculpatul circula cu viteza de 150 km/h și, fiind atenționat să reducă viteza, nu a reacționat, apoi a pierdut controlul automobilului, care a început a derapa pe traseu. Când s-au întâlnit, au consumat câte 25 gr. de cognac. Nu știa că inculpatul nu deține permis de conducere, cunoștea că el a învățat la școala auto și anterior a mai condus mijloace de transport. Nu are pretenții de ordin material sau moral față de inculpat. Nu a conștientizat că nu este legal să transmită automobilul altei persoane și nu s-a gândit la consecințe. I-a spus inculpatului să micșoreze viteza și că drumul este rău. A încercat să-l ajute pe inculpat când a văzut că automobilul a început să derapeze și l-a apucat de mână pentru a îndrepta automobilul, însă deja era târziu.

Martorul Bînzari D. a declarat că toți împreună au consumat alcool. Până la aceasta, el și inculpatul au mai servit băuturi alcoolice. Gheorghiu D. i-a invitat la Glodeni. La volanul automobilului se afla Gheorghiu D., ulterior, la cererea inculpatului, i-a permis acestuia să conducă automobilul. Inculpatul a condus aproximativ 4-5 km., apoi automobilul s-a rostogolit. Acesta se deplasa cu viteza de aproximativ 140-150 km/h, care era prea mare pentru acea porțiune de drum. Drumul avea denivelări și gropi. Toți i-au spus inculpatului să reducă viteza, însă el nu a reacționat. Muzica era la volum maxim și, probabil, acesta nici nu a auzit ce-i spuneau. Traseul era puțin în pantă, iar în stânga era o curbă. Drumul era umed. Nu a avut de suferit în urma accidentului. S-a trezit cu capul în jos în automobil și îi era frică că nu va putea ieși de acolo. În momentul când au intrat în curbă, Gheorghiu D. a încercat să îndrepte volanul, apucând inculpatul de mână cu care acesta ținea volanul. Automobilul deja derapa, viteza fiind mare, iar acea porțiune de drum este periculoasă.

Martorul Boldu V. a comunicat că se deplasa cu automobilul „Dacia Logan” din or. Glodeni spre mun. Chișinău. După ce a ieșit din s. Sadovaia, a văzut că în întâmpinarea sa venea cu viteză mare un automobil, apoi acesta a început să se rostogolească înaintea lui și el s-a ferit la o parte. A oprit și s-a apropiat de locul unde s-a rostogolit automobilul, anunțând poliția și urgența. Automobilul se deplasa cu viteza de aproximativ 160 km/h și s-a rostogolit la distanța de 50 m.

Limita de viteză pentru acest traseu este de 70 km. Accidentul s-a început pe porțiunea de drum unde era curba spre stânga. Timpul era frumos și nici ploaie nu a fost.

Conform procesului-verbal de cercetare la fața locului din 15.06.2015, accidentul s-a produs pe R-14 la km.4 + 120 m., cu implicarea automobilului „BMW-5”, n.î. XXXXX, înregistrat în Lituania.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 264/D din 25.11.2015, la Gheorghiu D. se determină un politraumatism, traumatism asociat: fracturi închise de coaste pe linia axilară 4, 5, 6, 7, 8 pe dreapta, fără deplasarea fragmentelor, contuzia pulmonului drept, hemoragie pulmonară pe dreapta, pneumonie acută postraumatică pe dreapta, contuzia regiunii lombare, fractura închisă a vertebrei L2 de gr. II, excoriații multiple pe regiunea articulației cotului drept, care corespund categoriei vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 267/D din 25.11.2015, la Buza V. s-a constatat un politraumatism, traumatism asociat: trauma cranio-cerebrală închisă, comotie cerebrală, fractura unei cuneiformă gradul III Th12 (toracală) prin compresie a canalului medular la acest nivel. Fracturi de coaste 4, 6, 7, 8 pe dreapta, și 6, 7, 8, 9 pe stânga pe linia axilară medie anterioară și posterioară. Contuzie pulmonară. Paraplegie inferioară, fractura cominutivă cap humerus drept Neer cu 3 părți. Fractură porțiunii acromiale ale claviculei drepte, fractură liniară de omoplați bilateral. Fractura apofizei spinose Th1, Th2 (toracală). Dereglări sfincteriene tip retenție. Hidrotorace bilateral, Tromboza venei iliace pe stânga, care corespund categoriei vătămări corporale grave, periculoase pentru viață.

Potrivit raportului de constatare medico-legală nr. 419 din 15.06.2015, în proba de sânge, prelevată de la Spataru I. la 15.06.2015 ora 08.30, s-a depistat alcool etilic în cantitate de 1,59%, echivalent a 1,59 g/l, iar la momentul comiterii accidentului rutier, concentrația de alcool era de 1,91% echivalent a 1,91 g/l.

În baza probelor administrate, instanța a concluzionat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului și i-a încadrat acțiunile pe art. 264 alin. (4) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale, săvârșită în stare de ebrietate.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de faptul că inculpatul este atras la răspundere penală pentru prima dată și se caracterizează pozitiv, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, ca circumstanță atenuantă fiind reținută recunoașterea parțială a vinovăției, concluzionând că restabilirea echității sociale și corectarea inculpatului este posibilă fără izolare de societate, aplicând în privința acestuia prevederile art. 90 Cod penal.

Instanța a statuat că partea vătămată Buza V. a solicitat încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în mărime de 2.000.000 lei.

Astfel, ținând cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice pe care le-a suportat partea vătămată în urma accidentului rutier, survenit în rezultatul acțiunilor inculpatului, de gravitatea infracțiunii săvârșite de către inculpat, rolul acestuia în determinarea consecințelor grave suportate până în prezent de către

partea vătămată Buza V. și în conformitate cu principiul echității, din contul inculpatului urmează a fi încasat în beneficiul părții vătămate Buza V. prejudiciul moral în mărime de 250.000 lei.

Potrivit art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Or, obligația pozitivă a statului este de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului, astfel că cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în mărime de 114 lei este neîntemeiată.

3. Procurorul în Procuratura raionului Rîșcani, Constantin Rusu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 114 lei.

Apelantul a invocat că încălcările Regulamentului circulației rutiere expuse în ordonanța de învinuire și confirmate în cadrul cercetării judecătorești sunt în legătură causală directă cu consecințele survenite.

Afirmația inculpatului că Gheorghiu D. l-ar fi apucat de mână nu constituie temei de a-l îndreptăți, acest fapt fiind apreciat doar ca un mod de apărare.

Mai mult, partea vătămată Gheorghiu D. a declarat că deja când inculpatul a pierdut controlul automobilului, a încercat să remedieze situația, dar era prea târziu.

Or, pierderea controlului asupra conducerii automobilului este numai din vina inculpatului care, neavând experiență, conducea automobilul cu o viteză excesivă, contrar faptului că era obligat să conducă automobilul cu o viteză adaptată la circumstanțele cazului.

Consecințele survenite sunt condiționate, inclusiv de starea de ebrietate a inculpatului, lipsa permisului de conducere, lipsa experienței în conducerea mijloacelor de transport, starea de oboseală, viteza excesivă, particularitățile traseului, gălăgia din salonul automobilului și lipsa reacției la observațiile de a micșora viteza.

Astfel, reieșind din personalitatea inculpatului și circumstanțele în care acesta a acționat, pedeapsa-i aplicată de instanța de fond nu-și va avea efectul așteptat asupra corectării și reeducării lui.

Urmează a fi luat în calcul comportamentul inculpatului până și după comiterea infracțiunii, că acesta a consumat excesiv alcool, apoi a insistat să urce și a urcat la volan, fără permis de conducere în stare de ebrietate, lipsa căinței sincere, nerecunoașterea vinovăției, nerealizarea caracterului social-periculos al infracțiunii comise, neconștientizarea urmărilor prejudiciabile ale infracțiunii urmată de indiferența totală față de starea gravă a părții vătămate, soldată cu un șir de cheltuieli de mijloace financiare până la sfârșitul vieții. Or, a fost stabilit cu certitudine faptul suportării unor suferințe foarte grave de către partea vătămată

Buza V., care a rămas invalid pe viață, fiind nevoit să se deplaseze în scaunul cu roțile toată viața.

Totodată, instanța de fond a admis o eroare, dispunând în sentință suspendarea condiționată a pedepsei aplicate inculpatului pe un termen de probă de 5 ani, fiind întrunite toate condițiile și premisele legale de a-i aplica acestuia o pedeapsă cu închisoarea cu executare, din circumstanțele cazului, rezultând că altă soluție ar fi ilegală, nemotivată și inequitabilă.

În același timp, instanța de fond a respins demersul procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 114 lei, din contul inculpatului.

Însă, statul și-a asumat obligația pozitivă de a proba vinovăția unei persoane și, în acest scop, la o anumită etapă a procesului penal, a suportat anumite cheltuieli judiciare care, ulterior, în cadrul probării vinovăției și condamnării persoanei, în condițiile art. 299 Cod de procedură penală, urmează a fi încasate de la condamnat.

3.1. A declarat apel și partea vătămată Buza Vasile, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă de 5 ani închisoare, cu executare, cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 2.000.000 lei.

Apelantul a indicat că instanța de fond nu a identificat și nu a conturat nici o circumstanță atenuantă sau altă circumstanță excepțională care ar justifica necesitatea aplicării condamnării cu suspendare a pedepsei, aplicând abuziv prevederile art. 90 Cod penal în circumstanțele în care sunt identificate mai multe circumstanțe agravante, ca starea de ebrietatea a conducătorului auto, comiterea unei infracțiuni grave și consecințele survenite pentru partea vătămată.

Astfel, după ce a consumat alcool, inculpatul, fără a deține permis de conducere, încălcând prevederile Regulamentului circulației rutiere, a urcat cu intenție la volanul autovehiculului „BMW 5”, înregistrat cu drept de proprietate pe numele lui Gheorghiu D. și, deplasându-se cu viteză excesivă, a pierdut controlul volanului și a comis un accident rutier, în rezultatul căruia el, Buza V., a suferit vătămări corporale grave, fiind traumatizat pe viață, ambele picioare fiindu-i complet imobilizate.

Totodată, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește luându-se în considerare gravitatea infracțiunii în a cărei săvârșire a fost învinuită persoana, natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, precum și suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice.

3.2. Inculpatul, la fel, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el.

Apelantul a invocat că soluția instanței de fond nu este motivată, deși obligația de motivare a hotărârilor judecătorești face parte din setul de garanții stabilit pentru existența unui proces echitabil.

Probele administrate nu-i dovedesc vinovăția în cele incriminate, el nu recunoaște vina și consideră că nu a comis infracțiunea, faptele lui neîntrunind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (4) Cod penal.

Doar încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijlocului de transport nu este suficientă pentru constatarea infracțiunii, fiind posibil ca urmările prevăzute în art. 264 Cod penal să fie în legătură cauzală cu faptele altor participanți la trafic, cu o forță invincibilă a naturii sau cu defecțiunile ascunse ale mijlocului de transport. Iar, în asemenea circumstanțe, încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijlocului de transport nu poate fi considerată temei de aplicare a art. 264 Cod penal.

În același timp, vinovăția pasagerului în contextul stabilirii cauzei accidentului rutier, constă în aceea că fapta pasagerului întrerupe dezvoltarea unui lanț de cauzalitate și, astfel, devine punctul inițial al unui alt lanț de cauzalitate. Tocmai acest din urmă lanț conduce spre vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori spre decesul altor persoane. Într-o asemenea ipoteză, cauza unică și necesară a accidentului rutier este fapta pasagerului, iar aceasta exclude răspunderea conducătorului mijlocului de transport pentru urmările survenite.

În speță, nu numai conducătorul mijlocului de transport, dar și pasagerul a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, deci, de rând cu vinovăția făptuitorului, se atestă și vina pasagerului.

Prin urmare, se deduce lipsa vinovăției conducătorului mijlocului de transport, iar răspunderea pentru producerea accidentului rutier trebuie s-o poarte participanții la trafic care se fac vinovați de producerea acestuia, adică pasagerul Gheorghiu D.

Potrivit art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea inculpatului.

Mai mult, modul în care a fost soluționată cauza în instanța de fond este contrar practicii judiciare, ce ridică suspiciuni referitor la echitatea procedurii prin care se încalcă principiului securității raporturilor juridice din cauza jurisprudenței contradictorii.

Totodată, instanța de fond urma să restituie cererea de chemare în judecată înaintată de Buza V. privind repararea prejudiciului moral cauzat, deoarece prin încheierea Judecătoriei Glodeni din 08.11.2016, s-a dispus primirea spre examinare în procedura contencioasă a cererii de chemare în judecată înaintată de Buza V. către Spataru I., Gheorghiu D., CA „Moldasig” SA cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma accidentului rutier.

În cadrul acestui proces, reclamantul Buza V. a înaintat o cerere prin care a solicitat încasarea din contul lui Spataru I. a prejudiciului moral în sumă de 2.000.000 lei. Spataru I., având calitatea de pârât, a depus referință la cererea de chemare în judecată înaintată împotriva lui, în temeiul art. 186 Cod de procedură civilă, prin care a răspuns la pretențiile formulate, iar la moment dosarul se află spre examinare, ședința de judecată fiind fixată pentru data de 17.10.2017.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2018, toate apelurile a fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că probele administrate dovedesc pe deplin vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei incriminate, fiind în totalitate combătute argumentele acestuia privind nevinovăția sa la comiterea accidentului rutier.

Astfel, instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității, și din punct de vedere al coroborării lor, corect concluzionând în privința vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, constatând și reținând în acțiunile acestuia semnele componente de infracțiune prevăzută de art. 264 alin. (4) Cod penal. Or, sentința adoptată este legală, iar instanța de fond a apreciat obiectiv aspectele de fapt și de drept ale cauzei prin prisma probelor administrate.

Concluzia de condamnare a inculpatului este fondată pe declarațiile părților vătămate Buza V. și Gheorghiu D., ale martorilor Bînzari D., Boldu V., Savinov V., precum și probele scrise cercetate, inclusiv, în instanța de apel.

Or, faptele incriminate inculpatului se confirmă prin probele administrate, care coroborează între ele și nu prezintă dubii referitor la faptul că circumstanțele reținute în sarcina inculpatului au avut loc, iar argumentele acestuia invocate în susținerea nevinovăției sale, și anume că automobilul a derapat de pe carosabil în momentul în care a fost lovit peste mână de către Gheorghiu D. și, respectiv, el nu se face vinovat în comiterea accidentului, poartă un caracter declarativ, făcute cu scopul de a evita răspunderea penală pentru fapta comisă.

Poziția inculpatului este una neargumentată și contrară probelor or, din declarațiile părților vătămate și ale martorilor rezultă că Gheorghiu D. a intervenit la volanul automobilului condus de inculpat deja când acesta derapa de pe traseu, ultimul neisprăvindu-se cu conducerea mijlocului de transport, urmând să vireze în curbă în partea stângă.

Astfel, potrivit declarațiilor părților vătămate și ale martorului Bînzari D., Gheorghiu D. a intervenit și l-a apucat pe Spataru I. de mână în momentul derapării cu scopul de a îndrepta volanul, însă automobilul era imposibil de a-l întoarce în starea normală de deplasare. Totodată, a fost stabilit că inculpatul a urcat la volanul automobilului în stare de ebrietate, neavând permis de conducere și s-a deplasat pe traseu cu viteză excesivă. Or, în momentul conducerii mijlocului de transport, inculpatul nu a respectat regimul de viteză, nu a ținut cont de starea sa psihofiziologică ce influențează atenția și reacția - fiind în stare de ebrietate alcoolică, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, de prezența denivelărilor pe partea carosabilă a traseului, iar toate aceste circumstanțe, în cumul, au condiționat pierderea de către inculpat a controlului asupra conducerii mijlocului de transport, fapt ce a determinat inversarea acestuia, iar consecințele ce au survenit sunt în legătură cauzală cu acțiunile inculpatului.

Afirmațiile inculpatului că față de urmările prejudiciabile a manifestat imprudență sunt nefondate, fiind stabilit că, deși fapta imputată inculpatului a fost comisă din imprudență, faptul dat nu condiționează lipsa vinovăției în acțiunile

sale, latura subiectivă fiind caracterizată prin vinovăție sub formă de imprudență și nu liberează inculpatul de răspundere pentru fapta comisă.

Prin urmare, temeiurile invocate de apărare nu și-au găsit confirmare, iar starea de fapt reținută și de drept apreciată de către instanța de fond, concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate.

Totodată, sunt neîntemeiate și argumentele acușării prin care critică soluția instanței în latura pedepsei aplicate inculpatului, considerând-o prea blândă în raport cu fapta comisă și urmările prejudiciabile survenite. Or, instanța de fond justificat i-a aplicat inculpatului pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia, și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Pedeapsa principală aplicată inculpatului sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu suspendarea condiționată a acesteia pe o perioadă de probațiune de 5 ani, este în coraport cu gravitatea faptei comise - infracțiune gravă comisă din imprudență, cu personalitatea inculpatului - nu are antecedente penale, pentru prima dată este atras la răspunderea penală, se caracterizează pozitiv, nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru, cuantumul stabilit al pedepsei principale și modul de executare al acesteia, fiind stabilit în concordanță cu faptul că lipsesc circumstanțe agravante și a recunoscut că a urcat la volanul automobilului în stare de ebrietate și l-a condus cu viteză excesivă.

Or, potrivit art. 75 alin. (2) Cod penal, sancțiunea închisorii este o formă excepțională de pedeapsă, care se aplică doar în cazul în care gravitatea infracțiunii și personalitatea inculpatului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoarea.

Și partea vătămată Gheorghiu D. a pledat pentru menținerea sentinței instanței de fond, fiind de acord cu pedeapsa cu suspendare stabilită.

Astfel, luând în considerare caracteristica pozitivă a inculpatului, lipsa antecedentelor penale, comiterea pentru prima dată a unei infracțiuni din imprudență, precum și poziția unei părți vătămate care a pledat pentru menținerea pedepsei cu suspendare, este inoportună și irațională executarea reală de către inculpat a pedepsei excepționale, iar inculpatul va fi mult mai util societății aflându-se la libertate, având mai multe șanse de a repara prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Prin urmare, atingerea scopului de restabilire a echității, de corectare a inculpatului, de prevenire a comiterii altor infracțiuni, este posibilă prin aplicarea față de inculpat a pedepsei condiționate, aceasta fiind în corespundere cu principiului proporționalității și scopului prevăzut de art. 61 Cod penal, fiind aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii, în perioada de probațiune stabilită inculpatul urmând să dea dovadă de faptul conștientizării acțiunilor comise.

Totodată, la încasarea prejudiciului moral în mărime de 250.000 lei, instanța a ținut cont de gradul de vinovăție al inculpatului, că acesta a comis o faptă din imprudență, de circumstanțele în care a fost produsă fapta infracțională care a cauzat prejudiciul, de suferințele fizice și psihice suportate de către Buza V. în urma accidentului rutier provocat de inculpat, de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție părții vătămate și conform principiului echității întemeiat a dispus repararea prejudiciului moral în suma nominalizată, fiind una

echitabilă, raportată la gradul de vinovăție al făptuitorului și la consecințele survenite.

La fel, a fost constatat că partea vătămată Buza V. a înaintat o acțiune civilă cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, iar la moment examinarea pricinii este suspendată până la devenirea definitivă a sentinței în cauza penală în privința inculpatului.

Apărarea a menționat că în procesul penal s-a solicitat doar încasarea prejudiciului moral, iar prejudiciul material va fi solicitat în ordine civilă, după rămânerea definitivă a hotărârii pronunțate pe caz.

Respectiv, solicitarea părții vătămate Buza V. referitor la cheltuielile privind ulterioara intervenție chirurgicală și tratament, urmează a fi înaintată instanței în ordine civilă or, eventualele sume pot fi doar presupuse, instanța de apel fiind în imposibilitate la moment de a se expune asupra acestora, fiind invocate prevederile art. 1416 Cod civil, conform cărora, instanța de judecată stabilește cuantumul reparației prin echivalent bănesc în funcție de întinderea prejudiciului de la data pronunțării hotărârii. Persoana vătămată poate cere despăgubiri suplimentare pentru prejudiciul care a apărut după pronunțarea acestei hotărâri.

La fel, este neîntemeiată și cererea procurorului cu privire la încasarea cheltuieli judiciare, suportate la efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 114 lei.

Art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Or, au fost înregistrate cheltuielile judiciare în sumă de 57 lei pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală nr. 264/D din 26.11.2015 și 57 lei pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală nr. 247/D din 26.11.2015, în total 114 lei, expertizele fiind ordonate de către organul de urmărire penală, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării.

Potrivit art. 75 alin. (3) al Legii nr. 68 din 14.04.2016, cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală.

Prin urmare, în cazurile când expertiza este dispusă din oficiu de către organul de urmărire penală sau procuror, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat.

Fiind constatat că efectuarea expertizei nu a fost dispusă la cererea și inițiativa apărării, după cum se specifică în art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, dar a fost dispusă din oficiu de către organul de urmărire penală în vederea constatării gravității vătămarilor corporale cauzate părților vătămate în urma accidentului rutier, ce la rândul său a determinat încadrarea juridică a faptei, acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii - pusă în sarcina acuzării, este neîntemeiată cererea procurorului formulată în apel.

5. Procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Elena Lisnic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă și neechitabilă în raport cu circumstanțele cazului și personalitatea acestuia, fiind ignorat caracterul social periculos al faptei comise și consecințele survenite în urma comiterii infracțiunii.

Mai mult, inculpatul nu a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, iar instanța de apel nu a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei, stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării închisorii indicând la ineficiența legii penale în raport cu restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane și, în final, ar duce la neatingerea scopului pedepsei penale.

Instanța de apel, apreciind și aplicând eronat prevederile art. 90 Cod penal, nu a luat în considerație comportamentul inculpatului în cadrul urmăririi penale și examinării cauzei în instanțele de judecată. Or, acesta nu s-a căit de fapta comisă și nu a conștientizat caracterul social periculos al infracțiunii și consecințele prejudiciabile manifestate prin leziunile corporale grave cauzate părții vătămate, care a rămas invalid pe viață, fiind constrâns să se deplaseze în scaunul cu roțile până la sfârșitul vieții.

Totodată, art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală prescrie că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Potrivit Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018, alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile (obligatorii) prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat. Astfel, cheltuielile judiciare suportate de stat în speță, urmează a fi încasate de la inculpatul care și-a recunoscut pe deplin vinovăția în comiterea infracțiunii încriminate.

Și soluția instanței privind despăgubirile cu caracter moral este neîntemeiată or, instanța de apel nu a ținut cont de gradul de vinovăție a inculpatului, de circumstanțele în care a fost produsă fapta cauzatoare de prejudiciu, de suferințele fizice și psihice suportate de către Buza V. în urma acțiunilor infracționale ale acestuia, inclusiv de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

În drept recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

5.1. Partea vătămată Buza Vasile, la fel, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă de 5 ani închisoare, cu executare și cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 2.000.000 lei.

Recurentul a indicat că instanța de fond nu a identificat și nu a conturat nici o circumstanță atenuantă sau altă circumstanță excepțională care ar justifica

necesitatea aplicării condamnării cu suspendare a pedepsei, aplicând abuziv prevederile art. 90 Cod penal în circumstanțele în care sunt identificate mai multe circumstanțe agravante, ca starea de ebrietatea a conducătorului auto, comiterea unei infracțiuni grave și consecințele survenite pentru partea vătămată.

În același timp, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată și se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persona, natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, precum și suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice.

În drept recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

5.2. A declarat recurs ordinar și avocatul Igor Gheorghiu, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurentul a invocat că soluția instanței de fond nu este motivată, deși obligația de motivare a hotărârilor judecătorești face parte din setul de garanții stabilit pentru existența unui proces echitabil.

Probele administrate nu dovedesc vinovăția inculpatului în cele incriminate, acesta nu recunoaște vina și consideră că nu a comis infracțiunea, faptele lui neîntrunind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (4) Cod penal.

Doar încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijlocului de transport nu este suficientă pentru constatarea infracțiunii, fiind posibil ca urmările prevăzute în art. 264 Cod penal să fie în legătură cauzală cu faptele altor participanți la trafic, cu o forță invincibilă a naturii sau cu defecțiunile ascunse ale mijlocului de transport. Iar, în asemenea circumstanțe, încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijlocului de transport nu poate fi considerată temei de aplicare a art. 264 Cod penal.

Mai mult, vinovăția pasagerului în contextul stabilirii cauzei accidentului rutier, constă în aceea că fapta pasagerului întrerupe dezvoltarea unui lanț de cauzalitate și, astfel, devine punctul inițial al unui alt lanț de cauzalitate. Tocmai acest din urmă lanț conduce spre vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori spre decesul altor persoane. Într-o asemenea ipoteză, cauza unică și necesară a accidentului rutier este fapta pasagerului, iar aceasta exclude răspunderea conducătorului mijlocului de transport pentru urmările survenite.

În speță, nu numai conducătorul mijlocului de transport, dar și pasagerul a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, deci, de rând cu vinovăția făptuitorului, se atestă și vina pasagerului.

Prin urmare, se deduce lipsa vinovăției conducătorului mijlocului de transport, iar răspunderea pentru producerea accidentului rutier trebuie s-o poarte participanții la trafic care se fac vinovați de producerea acestuia, adică pasagerul Gheorghiu D.

Potrivit art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea inculpatului.

Mai mult, modul în care a fost soluționată cauza în instanța de fond este contrar practicii judiciare, ce ridică suspiciuni referitor la echitatea procedurii prin care se încalcă principiului securității raporturilor juridice din cauza jurisprudenței contradictorii.

Totodată, instanța de fond urma să restituie cererea de chemare în judecată, înaintată de Buza V. către Spataru I. privind repararea prejudiciului moral cauzat, deoarece prin încheierea Judecătorei Glodeni din 08.11.2016, s-a dispus primirea spre examinare în procedura contencioasă a cererii de chemare în judecată înaintată de Buza V. către Spataru I., Gheorghiu D., CA „Moldasig” SA cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma accidentului rutier.

În cadrul acestui proces, reclamantul Buza V. a înaintat o cerere suplimentară în sensul majorării pretențiilor prin care a solicitat încasarea din contul lui Spataru I. a prejudiciului moral în sumă de 2.000.000 lei. Spataru I., având calitatea de pârât, a depus referință la cererea de chemare în judecată înaintată împotriva lui, în temeiul art. 186 Cod de procedură civilă, prin care a răspuns la pretențiile formulate, iar la moment dosarul se află spre examinare, ședința de judecată fiind fixată pentru data de 17.10.2017.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursurile ordinare ale procurorului și părții vătămate urmează a fi admise în latura pedepsei, iar recursul ordinar al avocatului Igor Gheorghiuța, urmează a fi respins, ca fiind inadmisibil, din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Potrivit art. 6 pct. 11¹⁾ Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect se reține că recursul avocatului Igor Gheorghiuța este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală care prevede următoarele temeiuri pentru recursul ordinar - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se

întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței (pct. 5.2. din decizie).

Însă, în recursul respectiv, în pofida normelor de drept enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârilor contestate, asupra căror motive invocate în apel nu s-ar fi pronunțat instanța și care ar fi erorile de drept și esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța ar fi admis o eroare gravă de fapt, dar raportată la exigențele art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care i-ar fi afectat soluția, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (pct. 5.2. din decizie).

Totodată, recurentul solicită casarea deciziei instanței de apel, însă, în respectivul recurs ordinar lipsește cu desăvârșire și critica deciziei instanței de apel, cu invocarea unor preținse concrete erori de drept în sensul dat.

Rezultă, că recursul menționat nu îndeplinește cerințele legale de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeuri neargumentate legal de recurent.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al avocatului Igor Gheorghiuța (pct. 5.2. din decizie), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului, și încadrarea juridică corectă a acțiunilor lui infracționale, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, inclusiv declarațiile părților vătămate Buza V. și Gheorghiu D., ale martorilor Bînzari D., conform căror Gheorghiu D. a intervenit când automobilul condus de inculpat deja derapa de pe traseu, ultimul neisprăvindu-se cu conducerea mijlocului de transport, și ale martorului Boldu V., procesul-verbal de cercetare la fața locului din 15.06.2015, raportul de expertiză medico-legală nr. 264/D din 25.11.2015, că la Gheorghiu D. se determină un politraumatism, traumatism asociat: fracturi închise de coaste pe linia axilară 4, 5, 6, 7, 8 pe dreapta, fără deplasarea fragmentelor, contuzia pulmonului drept, hemoragie pulmonară pe

dreapta, pneumonie acută postraumatică pe dreapta, contuzia regiunii lombare, fractura închisă a vertebrei L2 de gr. II, excoriații multiple pe regiunea articulației cotului drept, care corespund categoriei vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, raportul de expertiză medico-legală nr. 267/D din 25.11.2015, că la Buza V. se determină un politraumatism, traumatism asociat: trauma cranio-cerebrală închisă, comoție cerebrală, fractura unei cuneiformă gradul III Th12 (toracală) prin compresie a canalului medular la acest nivel, fracturi de coaste 4, 6, 7, 8 pe dreapta, și 6, 7, 8, 9 pe stânga pe linia axilară medie anterioară și posterioară, contuzie pulmonară, paraplegie inferioară, fractura cominutivă cap humerus drept Neer cu 3 părți, fractură porțiuni acromiale ale claviculei drepte, fractură liniară de omoplați bilateral, fractura apofizei spinoase Th1, Th2 (toracală), dereglări sfincteriene tip retenție, hidrotorace bilateral, tromboza venei iliace pe stânga, care corespund categoriei vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, raportul de constatare medico-legală nr. 419 din 15.06.2015, că în proba de sânge prelevată de la Spataru I. la 15.06.2015, ora 08.30, s-a depistat alcool etilic în cantitate de 1,59%, echivalent a 1,59 g/l, iar la momentul comiterii accidentului rutier, concentrația de alcool era de 1,91% echivalent a 1,91 g/l., fiecare probă fiind apreciată în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, instanțele indicând clar și argumentat motivele pentru care au respins probele și versiunile apărării, instanța de apel pronunțându-se argumentat și detaliat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării, probele administrate pe caz demonstrând concludent prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (4) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale, săvârșită în stare de ebrietate (*pct. 2., 4. din decizie*).

Totodată, în raport cu circumstanțele invocate în recursurile ordinare ale procurorului și părții vătămate cu referire la încasarea prejudiciului moral (*pct. 5., 5.1. din decizie*), se atestă că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluționarea acțiunii civile în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, corect ținând cont de prevederile art. 219 alin. (4), 220 alin. (3), 387 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 1423 Cod civil, conform căror odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, etc. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil. Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de

judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În același timp și cu privire la argumentele din recursul ordinar al procurorului (*pct. 5. din decizie*), se reține că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizelor medico-legale ale părților vătămate urmează a fi făcută din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

Pe lângă aceasta, conform art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Astfel, argumentele recurentului că: *„Potrivit Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018, alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile (obligatorii) prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat. Astfel, cheltuielile judiciare suportate de stat în speță, urmează a fi încasate de la inculpatul care și-a recunoscut pe deplin vinovăția în comiterea infracțiunii încriminate”*, nu au niciun suport juridic, deoarece sentința a fost adoptată până la modificările din 09.02.2018, deci prima instanță corect a aplicat legea care era în vigoare în timpul judecării cauzei, iar instanța de apel just s-a condus de prescripția că respectiva normă procesuală penală nouă nu are efect ultraactiv (*pct. 1. - 5. din decizie*).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși este adevărat

că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Totodată, recursul avocatului Igor Gheorghiu, cât și al procurorului și părții vătămate în latura civilă și a cheltuielilor judiciare, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5., 5.1., 5.2. din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele de fond și de apel au apreciat probele și circumstanțele cauzei, inclusiv în latura civilă și a cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor și probelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea și acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul apărării și cele în latura civilă și a cheltuielilor judiciare indicate în recursurile procurorului și al părții vătămate au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5.2. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate relevă că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu stabilirea vinovăției inculpatului, încadrării juridice a acțiunilor lui infracționale, la soluționarea acțiunii civile și chestiunii legate de cheltuielile judiciare, și că recursul ordinar al avocatului Igor Gheorghiu este neîntemeiat integral, iar recursurile procurorului și părții vătămate fiind nefondate în partea privind aspectele menționate supra.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide respingerea recursul ca inadmisibil, dacă este neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul avocatului Igor Gheorghiu este totalmente neîntemeiat, el urmează a fi respins ca inadmisibil.

În al treilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și cu referire la recursurile procurorului și succesorului părții vătămate în sensul vizat, se atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 7, 61 alin. (2), 75 alin. (1) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului doar dacă va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, în virtutea circumstanțelor cauzei și persoanei celui vinovat, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei. Conform art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să motiveze în partea descriptivă a sentinței aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Totodată, conform jurisprudenței naționale, instanțele urmează să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave (*pct. 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 8 din 11.11.2013, Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*).

Aceste prescripții legale nu au fost respectate de instanța de fond, deoarece, potrivit părții descriptive a sentinței, la aplicarea pedepsei inculpatului (*pct. 1. și 2. din decizie*):

a) nu a motivat în niciun fel oportunitatea aplicării față de inculpat a suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, inclusiv în raport cu prescripțiile art. 90 alin. (1) Cod penal, adică nu a constatat și stabilit circumstanțele cauzei și persoanei celui vinovat, care ar justifica concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită;

b) la fel, nu a ținut cont că în cazul în care inculpatul a comis o infracțiune gravă, conducând automobilul fiind în stare de ebrietate și fără permis de conducere, provocând un accident soldat cu vătămări ireparabile grave, periculoase pentru viață în cazul părții vătămate Buza V., și vătămări medii cu dereglarea sănătății de lungă durată pentru partea vătămată Gheorghiu D., infracțiune pentru care legea prevede închisoare de la 4 la 8 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 4 la 5 ani, suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate inculpatului, chiar și în prezența circumstanțelor atenuante indicate de instanțe, reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul

prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Rezultă, că instanța de fond a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția în latura pedepsei penale, și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

În același timp, potrivit art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt - în ce împrejurări a comis fapta inculpatul, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată parțial, cu rejudecarea cauzei. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului deciziei contestate, menținând o sentință neîntemeiată în latura pedepsei aplicate inculpatului, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, le-a repetat întocmai și nu a desființat sentința în partea suspendării necondiționate a pedepsei închisorii aplicate inculpatului, cu rejudecarea cauzei în aspectul vizat (*pct. 3., 3.I. și 4. din decizie*).

Prin urmare, instanțele de fond și de apel, i-au aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale enunțate, suspendându-i necondiționat, nemotivat și inechitabil pedeapsa închisorii.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedura penală, instanța admite recursul, casează parțial hotărârea atacata, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Astfel, erorile de drept nominalizate, prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală și comise de instanțele de fond și de apel, impun soluția casării parțiale a hotărârilor contestate, cu excluderea dispoziției privind aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal (*pct. 1., 2., 4. din decizie*).

Este de menționat că, în asemenea caz, principiul neagravării situației condamnatului în recurs nu va fi afectat, deoarece o asemenea agravare se subînțelege în situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau la un alt aliniat nou, altă literă, de înlocuire a măsurii educative în pedeapsa prevăzută de sancțiunea legii, a amenzii cu închisoare, prin mărirea quantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicare a unor măsuri de

siguranță la care nu fusese inițial condamnat inculpatul, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată, situații de reținere a unei învinuiri care în mod esențial diferă de cea de la început, ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare – împrejurări inexistente în speță.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Igor Gheorghiuța, împotriva sentinței Judecătorei Drochia din 29 august 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2018, în privința inculpatului Spataru Ion XXX.

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic, și de partea vătămată Buza Vasile, casează parțial sentința Judecătorei Drochia din 29 august 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2018, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, prin care se exclude dispoziția privind aplicarea față de inculpatul Spataru Ion XXX a prevederilor art. 90 Cod penal.

Spataru Ion XXX se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, de la reținere.

În rest, hotărârile contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 31 iulie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun